

uanset at Opførelsen af et nyt Ting- og Arresthus er udbudt i Entreprise, idet der sikkert vil hengaa flere Aar, før det nye Arresthus kan tages i Brug.«

Byraadet tiltraadte Forslaget og bemyndigede Udvalget for Kommunens Bygninger til at lade de foreslaaede Foranstaltninger udføre.

319 — 1902. I Anledning af, at Lejemaalet med Restauratør *R. Christensen* angaaende »Frederikshøj« Kro udløber den 1ste Maj 1903, vedtog man at bemyndige Marselisborgudvalget til eventuelt at forny Kontrakten for et Aar imod, at Afgiften forhøjedes fra 2200 Kr. til mindst 3000 Kr.

Mødet den 11te September 1902.

I Formandens Fraværelse paa en Rejse til Udlandet ledede Etatsraad *Meyer* Forhandlingerne i dette Møde i Medfør af Stiftamtets Konstitution af 8de d. M.

412 — 1897. Efter at Byraadet som vedtaget i Mødet den 9de Januar d. A. i Henhold til Højesterets Dom af 23de December f. A. havde fornyet Kravet overfor Statsbanerne paa Indbetaling af 5545 Kr. 10 Øre med paaløbne Renter, som disses Bidrag til Brolægningen af Kriegersvej og Börupsgade, havde Generaldirektoratet for Statsbanedriften, overensstemmende med Hof- og Stadsrettens Dom af 5te Februar 1900 (se Forhdl. 1900, S. 121), begært Størrelsen af det ommeldte Bidrag fastsat ved Indenrigsministeriets Resolution, i hvilken Henseende Ministeriet havde udbedt sig Byraadets Erklæring.

Sagen havde derefter været tilstillet Brolægningsudvalget til Erklæring, og fra dette forelaa nu Indstilling om, at man under Hensyn til den ringe Interesse, Statsbanerne maatte erkendes at have i de omhandlede Gaders Brolægning, i Henhold til § 40 i Vedtægten for Styrelsen af de

kommunale Anliggender fastsatte den paa Statsbanerne faldende Andel til ca. $\frac{1}{4}$ af den samlede Udgift eller i Betragtning af paaløbne Renter afrundet til 3000 Kr.

Byraadet mente imidlertid ikke, der var Anledning til at nedsætte sin oprindelige Fordring, og vedtog derfor at fastholde Kravet om et Bidrag fra Statsbanerne af 5545 Kr. 10 Øre med Renter 5 pCt. p. a. fra 3die Marts 1898, hvorefter der under 12te d. M. blev tilskrevet Amtet overensstemmende hermed. (Se Mødet den 6te November.)

257 — 1899. Fra Statsbanerne havde Byraadet modtaget Regning over Udgifterne ved Opførelsen af en Trappebro over Grenaaabanen til Badeanstalterne Nord for Byen, lydende paa 7411 Kr., der anvistes til Udbetaling, for saa vidt angaar de paa Kommunen og Militæretaten faldende $\frac{2}{3}$ af Udgiften, idet $\frac{1}{3}$ af Beløbet udredes af Firmaet *Rudolph Wulff*. (Se Forhdl. 1901, S. 142.)

127 — 1901. Fra Amtet var modtaget til Erklæring en af Grosserer *Otto Langballe* til vedkommende Ministerium indgivet Ansøgning om Bevilling til Erhvervelse af Ejendomsdom paa det ham i Henhold til Overenskomsten af 18de April 1893 (se Forhdl. 1893, Till. S. 12) tilhørende opfyldte Areal langs Kysten ud for Kalkværket og Saltværket.

Byraadet vedtog at udtale, at man ikke fandt noget mod det ansøgte at erindre.

431 — 1901. Fra to herværende Tømmerhandlerfirmaer havde Byraadet modtaget en Skrivelse, hvori de besværede sig over, at det ved Leverancen af Tømmerarbejdet til den ny Byskole paa Frederiksbjerg var tilladt vedkommende Tømmermester, der købte sine Materialier hos et københavnsk Firma, delvis at levere Grantræ og sommerfældet Fyr, uagtet Arkitekten efter deres Anbringende paa Forspørgsler fra Andragernes Side forinden Licitationen havde svaret, at der under ingen Betingelser maatte anvendes Tømmer af den nævnte Slags til Byggeforetagendet. I

Henhold hertil havde de fleste Tømrmestre efter Forhandling med Andragerne i deres ved Licitationen afgivne Tilbud taget Forbehold med Hensyn til Tidsfristernes Overholdelse, da det var tvivlsomt, om flere af de største Tømmerdimensioner kunde skaffes til Veje i rette Tid, og Følgen heraf havde atter været, at Byraadet havde overdraget Arbejdets Udførelse til en Tømrmester, hvis Tilbud ikke indeholdt det nævnte Forbehold, men rigtignok var ca. 4500 Kr. højere end den lavest bydendes.

Efter at have modtaget Erklæring fra Skoleudvalget og vedkommende Arkitekt vedtog Byraadet at tage Skrivelsen til Efterretning.

472 — 1901. Efter at Byraadet havde tilskrevet Generaldirektoratet for Statsbanedriften som i Mødet den 20de Februar vedtaget angaaende Færdselen ad Jernbanebroen ved Havnen var der indløbet følgende Svarskrivelse fra Generaldirektoratet af 14de Marts:

»I Skrivelse af 21de f. M. (J. Nr. 472 — 1901) angaaende Færdselen paa Svingbroen over Aarhus Aa har Byraadet meddelt, at det under Hensyn til, at Svingbroen danner den korteste Forbindelse for Trafiken paa Havnepladsen Nord for Aaen til den søndre Mole vedblivende ønsker Færdselen ad den Del af nævnte Bro, paa hvilken Havnesporet er beliggende, bibeholdt i samme Omfang som hidtil, idet det forudsættes, at der herved under Iagttagelse af fornøden Forsigtighed ikke vil medføres større Fare.

Man skal i denne Anledning bemærke følgende:

Der er ubetinget Fare ved Færdselen langs Sporet over Svingbroen. Paa Grund af Havnebanens stærke Stigning og Krumning maa Togene for at komme fra Havnen til Stationen sætte ret betydelig Fart paa, allerede forinden Svingbroen naaes, af samme Grund vil Togene ikke altid hurtigt kunne standses paa Nedturen. Hvis da en Person befinder sig midt paa Brosporet samtidig med, at Havnetoget kommer frem ved en af

Enderne af Broen, vil han vanskelig kunne slippe ud, særlig ikke, hvis han medfører Trækvogn eller er ridende paa Cykle, idet han ikke kan vige tilstrækkeligt *til Siden* for Toget. Kommer et Trækvognshjul i Klemme mellem Plankerne, hvad meget let kan ske, og et Tog i det samme kører frem, er et Sammenstød saa at sige ikke til at undgaa. Der er ganske vist endnu ikke sket Ulykker paa Broen. Men dette beviser jo ikke, at Færdselen er uden Fare. At Ulykker ikke er sket, skyldes i øvrigt vistnok for en Del den Paapassenhed, der er udvist af Portørvagten ved den øverste Ende af Broen, idet denne ved Tilraab har søgt at advare Folk, der vilde passere Broen, naar Tog var i Vente, men man kan dog næppe slaa sig til Ro med, at Publikum er tilstrækkelig sikret ved denne Mands Paapassenhed. Han har jævnlig andet at gøre end at passe paa Broen, og Folk, der f. Eks. kommer kørende fra Havnen paa Cykle — ofte i stærk Fart — er naturligvis ikke lette at advare for den ved den modsatte Ende af Broen posterede Betjent. (Noget andet er, at denne Betjent vil være i Stand til at gøre et eventuelt Forbud effektivt ved at anholde dem, der uberettiget passerer Sporet.)

Naar nu Byraadet mener, at Færdselen ad den ommeldte Del af Broen »under Iagttagelse af fornøden Forsigtighed« ikke medfører større Fare, og ønsker Færdselen bibeholdt i samme Omfang som hidtil, saa kunde man muligen fra Statsbanernes Side frafalde Afspærringen med den Motivering, at Banerne da maatte være ansvarsfri og Byraadet bære Ansvar for eventuelle Ulykker foranledigede ved Færdsel over Broen; hertil skal man dog bemærke, at naar en Ulykke indtræffer, vil det utvivlsomt blive gjort gældende, at Ulykken skyldes Uagtsomhed fra Jernbanepersonalets Side. Men hertil kommer, at et Sammenstød mellem et Tog og en Trækvogn paa Svingbroen selvfølgelig kan medføre Fare ogsaa for Toget, i hvilken Henseende

Opmærksomheden henledes paa, at flere af Togene er personførende.

Efter Ibrugtagningen af den ny Rullebro ved Dynkarken skønner Generaldirektoratet ikke, at det er af virkelig Betydning for Publikum at bevare Færdselsretten ad Svingbro-Sporet. Der er meget kort mellem de tvende Broer, og det maa jo erindres, at alle *Fodgængere* frit kan færdes ad Svingbroens Sidegange. Cykler og Barnevogne kan meget vel trækkes ad Gangstierne. Det er altsaa kun kørende Cyklister og Folk med Trækvogne og Kreaturdrifter, der eventuelt maa henvises til at gøre den lille Omvej ad Dynkarkbroen.

I Henhold til foranstaaende Bemærkninger skal man anmode Byraadet om at tage det i Generaldirektoratets Skrivelse af 17de December f. A. rejste Spørgsmaal om Nedlæggelse af Forbud mod *al Færdsel* over den paa-gældende Del af Svingbroen under fornyet Overvejelse.

I Mødet den 10de April vedtog Byraadet efter Indstilling af Havneudvalget i denne Anledning at tilskrive Generaldirektoratet saaledes:

»I Anledning af det ærede Generaldirektorats Skrivelse af 14de f. M., hvori Byraadet anmodes om at tage Spørgsmaalet om en Aflysning af den almindelige Færdsel ad Jernbanesporene over Svingbroen under fornyet Overvejelse, skal man tillade sig at bemærke, at Byraadet i Betragtning af den tilstedeværende Trang til Forbindelse mellem Havnens søndre og nordre Side paa det Sted, hvor Svingbroen findes, ikke har ment at burde opgive Benyttelsen af Svingbroen i samme Omfang som hidtil. Derimod tillader man sig at henstille til det ærede Generaldirektorat, om der ikke maatte være Anledning til at søge den gamle Svingbro afløst af en mere tidssvarende bevægelig Bro med en Kørebane ved Siden af Sporet, hvorved de Ulemper, som efter Statsbanernes Formening klæbe ved den nuværende Tilstand, vilde kunne hæves paa tilfredsstillende Maade.

Om dette Spørgsmaal vilde Byraadet sætte Pris paa at faa en Forhandling med det ærede Generaldirektorat.«

Som Svar herpaa forelaa nu følgende Skrivelse fra Generaldirektoratet af 30te f. M.:

»Under Henvisning til Byraadets Skrivelse af 12te April d. A. (J. Nr. 472 — 1901) angaaende Spørgsmaalet om Afspærring for almindelig Færdsel af den midterste Del af den over Aarhus Aa førende Svingbro skal Generaldirektoratet meddele, at man har forelagt den nævnte Sag til Afgørelse for Ministeriet for offentlige Arbejder, og at dette derefter under 26de ds. har tilskrevet Generaldirektoratet saaledes:

»Efter at man med Generaldirektoratets Skrivelse af 15de d. M. (III 7260) har modtaget de herfra begærte yderligere Oplysninger angaaende Spørgsmaal om en eventuel Afspærring for almindelig Færdsel af den midterste Del af den over Aarhus Aa førende Svingbro, skal man til Efterretning og videre fornøden Foranstaltning tjenstlig melde, at Ministeriet med Generaldirektoratet er enig i, at der ikke paahviler Statsbanerne nogen Pligt til at holde den omhandlede udelukkende for Togfærdsel bestemte Del af Broen aaben for anden Færdsel end Statsbanernes egen, og at der derfor intet vil være til Hinder for, at der, saafremt det af Hensyn til Færdselens Sikkerhed er nødvendigt, udstedes Forbud mod Cyklekørsel og Færdsel med Trækvogne og Kreaturer paa den oftnævnte Del af Broen.

Efter den ved Sagen givne Anledning skal man sluttelig tilføje, at Spørgsmaalet om eventuelt Anlæg af en ny Bro til Forbedring af Færdselsforholdene paa det omhandlede Sted skønnes at være uden nogen Interesse for Statsbanedriften, og at der derfor ikke fra Statsbanernes Side vil kunne forventes noget Bidrag, for saa vidt en saadan Foranstaltning maatte paatænkes af Aarhus Byraad.«

Man vil herefter foranledige, at der udstedes Forbud mod Cyklekørsel og Færdsel med Trækvogne og Kreaturer paa den paagældende Del af Broen.«

Toges til Efterretning.

1 ⁴¹ — 1902. Et Andragende om Udstykning af den til *M. Leth* og *N. Hansen* solgte Marselisborggrund ved Schleppegrellsgade vedtog man, overensstemmende med Bygningskommissionens Erklæring, ikke at anbefale paa Grund af Parcellens mindre heldige Form.

2 ⁸³ — 1902. Efter derom foreliggende Andragende meddeltes der Professor *Tage-Hansen* Dispensation fra Bygningsvedtægtens § 26 med Hensyn til et i hans Villa indrettet Loftsværelse og fra Bygningslovens § 6 med Hensyn til et samme Steds opført Cykleskur af Træ, der ikke er 10 Alen fjernet fra Nabogrunden.

10 — 1902. Til Medlem af Skolekommissionen, Skoleudvalget, Inspektionen for Frue Kirke, Bestyrelsen af Museets historiske Afdeling, Udvalget til Redaktionen af de trykte Byraadsforhandlinger og Arkivudvalget i Stedet for Rektor *Lund* valgtes Kaptain *Krebs* for Tiden indtil Januar 1903.

14 ⁴ — 1902. Byraadet godkendte et af Markudvalget forelagt Udkast til Konditioner for den til den 30te d. M. berammede Bortauktionering af Lejeretten til Jordlodderne i Oldjorden, Matr.-Nr. 112, paa 10 Aar fra 1ste Oktober 1903 at regne.

(Se Mødet den 2den Oktober Nr. 14 ⁷ — 1902).

14 ³ — 1902. Efter samme Udvalgs Indstilling vedtoges det at forny Lejemaalet med Gartner *M. B. Rasmussen* angaaende Lodderne Nr. 7 og 8 i Oldjorden for 10 Aar fra 1ste Oktober 1903 og i øvrigt paa de i foranstaaende Sag omhandlede Betingelser og mod en aarlig Leje af 275 Kr.

191 — 1902. I Anledning af en til Politimesteren indgivet Rapport over mangelfuld Renholdelse af en Fortovsstrækning paa Frue Kirkeplads langs en privat Ejendom havde Politimesteren anmodet Byraadet om at oplyse, hvem denne Renholdelsespligt paahvilede.

Sagen havde derefter været tilstillet Inspektionen for Frue Kirke og Udvalget for Brolægningen til Erklæring. Fra disse Autoriteter forelaa nu følgende Udtalelser:

»Ved at tilbagesende vedlagte Rapport om Renholdelse af Fortovet paa Frue Kirkeplads skal Inspektionen ikke undlade at bemærke, at Fortovet saa vel som Pladsen om Kirken i sin Helhed maa antages at tilhøre Kirken, men efter at Inspektionen ved Skrivelse af 5te Juni 1884 til det ærede Byraad har tilladt, at Ejeren af den tilstødende Ejendom til den i Rapporten nævnte Fortovsstrækning fik Udgang til Fortovet, maa man anse det naturligt, at Renholdelsen af Fortovet paahviler Ejeren af denne Ejendom.

Inspektionen for Frue Kirke, d. 28de Juni 1902.«

»Saafremt Pladsen om Frue Kirke er *offentlig*, er Kommunen pligtig til at *vedligeholde* baade den chausserede Kørebane samt Fortov og Rendestene samt *renholde* Kørebanen, medens Renholdelsen af Fortov og Rendesten paahviler de tilstødende Grundejere.

Er Pladsen *ikke offentlig*, paahviler den hele Vedligeholdelse og Renholdelse saavel af Kørebane som af Fortov og Rendesten de tilstødende Grundejere.

Under alle Omstændigheder ere de tilstødende Grundejere altsaa forpligtede til at *renholde* Fortov og Rendesten.

Det ses ikke rettere, end at hvis d'Hrr. *Winge* og *Ollendorff* ikke kunne godtgøre, at andre have Forpligtelse til at holde Fortov og Rendesten rene ud for deres Ejendom, saa maa d'Hrr. være forpligtede til at lade denne Rensning udføre.

Brolægningsudvalget, den 5te September 1902.«

Da Byraadet ikke paa Grundlag heraf kunde træffe nogen Afgørelse i Sagen, vedtog man at overlade denne til Politimesteren.

292 — 1902. Efter Indstilling af Markudvalget vedtoges det at lade *Trøjborgvej* paa Strækningen mellem Randers og Grenaa Landeveje samt *Aldersrovej* paa Strækningen mellem Randers Landevej og Skovvangsvej overgaa til Bro-lægningsvæsenets Tilsyn og Vedligeholdelse.

300 — 1902. To af Gasværksudvalget forelagte Udkast til Instrukser for Bestyreren og Kassereren paa Gasværket godkendtes med enkelte Redaktionsændringer.

Instrukserne findes optagne i Tillægget.

303 — 1902. Et Andragende fra en Arbejdsmand om Eftergivelse af Hundeafgift for en Hund, som han havde affivet, da Afgiften var bleven ham affordret, blev bevilget.

309 — 1902. Et Andragende fra Arbejdsmændenes Fagforening om almindelig Indførelse af 8 Timers Arbejdsdag for alle paa Gasværket beskæftigede Arbejdere blev overensstemmende med Udvalgets Indstilling ikke bevilget.

322 — 1902. Efter derom foreliggende Andragende fra Bestyrelserne for de fri Fattiggasser i Aarhus bevilgede Byraadet et Beløb af 200 Kr. til Afholdelse af Udgiften ved et forestaaende Møde her i Byen af delegerede fra de fattiges Kasser i forskellige af Landets Købstæder.

323 — 1902. I Anledning af et fra Bestyrelsen for de forenede jydsk Sygekasser modtaget Andragende om, at Kommunens Sygehuse maatte blive indrettet til kurmæssig Behandling af Brystsygepatienter, vedtog man at svare, at man allerede som Følge af Pladsmangel paa Sygehusene ikke for Tiden kunde foretage noget til Gennemførelse af den ønskede Foranstaltning.

329 — 1902. I Anledning af derom modtagne An-

dragender fra de to Entreprenører, der havde overtaget Udførelsen af Kommunens Renovation og Dagrenovationen i 1ste—2det og 3die—4de Distrikt, indstillede Brolægningsudvalget, at man i Henhold til § 16 i den med Entreprenøren indgaaede Kontrakt (se Byraadsforhdl. 1901, S. 106) for Aaret 1ste Maj 1901—1ste Maj 1902 bevilgede dem de forlangte Tillæg til Betalingen, nemlig for 1ste og 2det Distrikt, hvor Tilvæksten i Familiernes Antal har været 372 eller ca. 7,2 pCt., 1488 Kr. og for 3die og 4de Distrikt, hvor Tilvæksten androg 508 Familier eller ca. 11,2 pCt., 2032 Kr., idet Tillægsbetalingen, overensstemmende med Entreprenørernes Andragende ansættes til 4 Kr. pr. tilkommende Familie, hvortil for 3die og 4de Distrikts Vedkommende endvidere kommer 10 Kr. for hver af de nyopførte Villaer omkring »Louisenhøj«.

Indstillingen tiltraadtes.

334 — 1902. I Anledning af, at Leverancen af Mursten til Opførelsen af det ny Alderdomsasyll af vedkommende Udvalg var udbudt særskilt, havde Byraadet fra den herværende Murermesterforening modtaget et Andragende om, at denne Udbydelse maatte blive tilbagekaldt, og Stenleverancen som hidtil ved Kommunens Byggeforetagender maatte overdrages den Murermester, der vilde komme til at udføre Arbejdet.

Efter Indstilling af Udvalget for Alderdomsunderstøttelsen vedtog man ikke at foretage nogen Forandring i den omhandlede Ordning, der efter Samraad med vedkommende Arkitekt af Udvalget var truffet som den mest betryggende for Kommunen.

Mødet den 18de September 1902.

Under Formandens Fraværelse paa en Rejse ledede Etatsraad Meyer Forhandlingerne i Henhold til Amtets Konstitution af 8de d. M.